

Sygn. akt VI Ga 223/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 września 2014 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Andrzej Borucki

Sędziowie: SO Barbara Frankowska (spr.)

SO Anna Harmata

Protokolant: st. sekr. sądowy Joanna Mikulska

po rozpoznaniu w dniu 30 września 2014 r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z powództwa: A. w R.

przeciwko: (...) S.A. w S.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego w Rzeszowie
V Wydziału Gospodarczego z dnia 16 kwietnia 2014 r., sygn. akt V GC 1263/13

I. oddala apelację,

II. zasądza od powoda A. w R. na rzecz pozwanego (...) S.A. w S. kwotę 300 zł (trzysta złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt VI Ga 223/14

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 30 września 2014r.

Powód A. w R. wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. w S. kwoty 3.530 zł wraz z ustawowymi odsetkami od kwoty 1.430 zł od dnia 15.11.2012r. i od kwoty 2.100 zł od dnia 12.12.2012r. do dnia zapłaty oraz kosztami postępowania tytułem reszty odszkodowania w związku z kolizją, której sprawcą był kierowca ubezpieczony od OC przez pozwanego, w związku

z najmem pojazdu zastępczego. Powód wynajął pojazd zastępczy poszkodowanemu (...) Sp. z o.o., który następnie scedował na powoda przysługującą mu względem pozwanego wierzytelność z tytułu zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego wraz z wszystkimi prawami z nią związanymi. Najem pojazdu trwał od 9 października do 14 listopada 2012r., z czynszem najmu w wysokości 150 zł netto za dobę. Pozwany przyznał i wypłacił z tego tytułu odszkodowanie jedynie w wysokości 1.870 zł, odmawiając zapłaty pozostałej, objętej pozwem kwoty.

W dniu 1 lipca 2013 r. w sprawie został wydany nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym (k. 58).

Pozwany w sprzeciwie od nakazu zapłaty wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów postępowania, zarzucając:

- brak czynnej legitymacji procesowej powoda, bo z przedłożonej umowy cesji wierzytelności wynika, że za powoda podpisała ją osoba do tego nieuprawniona,
- celowość wynajmu pojazdu zastępczego w okresie od 09.10.2012 r. do 14.11.2012 r. Pozwany uznał zasadność najmu jedynie za okres 17 dni i w tym zakresie zrefundował te koszty płacąc 1.870 zł,
- zawyżenie dobowej stawki najmu pojazdu, jako odbiegającej od cen występujących na rynku lokalnym. W ocenie pozwanego dobowy stawka najmu winna wynosić 110,00 zł netto,
- niezgodność roszczenia powoda w zakresie odsetek z obowiązującymi przepisami.

W toku procesu strony podtrzymały swoje stanowiska.

Sąd Rejonowy w Rzeszowie wyrokiem z dnia 16 kwietnia 2014r. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.730 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 19 marca 2013r. do dnia zapłaty (pkt I), oddalił powództwo w pozostałej części (pkt II) i zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 502,58 zł tytułem kosztów procesu (pkt III) oraz zarządził zwrot pozwanemu niewykorzystanej zaliczki na wydatki (pkt IV).

Wydając powyższy wyrok Sąd Rejonowy przyjął za bezsporne, że w dniu 09.10.2012 r. doszło do zdarzenia komunikacyjnego w wyniku, którego uszkodzeniu uległ samochód marki M. (...), będący własnością (...) sp. z o. o. w R.. Sprawca szkody był ubezpieczony w zakresie odpowiedzialności cywilnej u pozwanego ubezpieczyciela (...) S.A. w S.. Poszkodowany na czas likwidacji szkody z OC sprawcy wynajął u powoda samochód zastępczy na okres od 9.10.12r. do 14.11.12r. Z tytułu najmu pojazdu zastępczego powód wystawił dwie faktury VAT: nr (...) na kwotę 4.059 zł brutto - obejmującą okres 22 dni wynajmu pojazdu zastępczego oraz drugą nr (...) na kwotę 2.583 zł - obejmującą okres 14 dni wynajmu, ze stawkę najmu w wysokości 150 zł netto za dobę. Decyzją z dnia 18.02.2013 r. pozwany w zakresie wynajmu pojazdu zastępczego uwzględnił odszkodowanie w kwocie 1 870,00 zł, uznając zasadność 17 dni wynajmu i przyjmując stawkę dobową czynszu na kwotę 110 zł netto.

Na podstawie przeprowadzonego w sprawie postępowania dowodowego, w tym opinii biegłego, Sąd Rejonowy ustalił, że technologiczny czas naprawy uszkodzeń w pojeździe wynosił 9 dni roboczych przy założeniu, iż przy pojeździe pracuje 1 pracownik systemie jednozmianowym. Postępowanie likwidacyjne przebiegało następująco:

- 9.10.2012r. – przyjęcie pojazdu do serwisu naprawczego,
- 11.10.2012r. – oględziny przez ubezpieczyciela i dostarczenie przez ubezpieczyciela kalkulacji naprawy,
- 16.10.2012r. – otrzymanie przez serwis poprawionej i zatwierdzonej przez pozwanego kalkulacji,
- 17.01.2012r. zamówienie części przez serwis,
- 19.10.2012r. – otrzymanie części przez serwis (2 dni do przyznany przez zezwanego okres oczekiwania na części),
- 14.11.2012r. zakończenie naprawy i odbiór pojazdu.

Na podstawie umowy cesji poszkodowany scedował na powoda, reprezentowanego przez pracownika M. P. - pełnomocnika, przysługującą mu względem pozwanego wierzytelność z tytułu zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego na czas likwidacji szkody z OC sprawcy.

Stawka dobowa w wysokości 150,00 zł netto zastosowana przez powoda odpowiadała stawce rynkowej w analogicznym okresie najmu, gdzie stawki konkurencyjne, przy najmie w przedziale 15-21 dni, mieściły się w kwotach od 110 zł do 176 zł netto - średnia stawka wynosiła 143,60 zł netto, co potwierdza przeprowadzony w sprawie dowód z opinii biegłego.

Dokonując powyższych ustaleń Sąd nie dał wiary dokumentowi prywatnemu, a to arkuszowi naprawy w zakresie czasu oczekiwania na części zamienne, jako skutecznie zakwestionowanemu przez pozwanego. Sąd pominął w tym zakresie treść ustaleń biegłego sądowego na podstawie ustnych informacji uzyskanych samodzielnie od P. W. D., który nie był świadkiem w sprawie, jako uzyskanych poza procesowo, niezgodnie z kpc.

W pozostałym zakresie Sąd w całości obdarzył wiarą dowody z dokumentów prywatnych i opinię biegłego, który merytorycznie i zawodowo, przy wykorzystaniu wiedzy specjalnej, ustnie na rozprawie odniósł się do zarzutów pozwanego, tak w zakresie poszczególnych stawek najmu, jak i czasu pracy serwisu naprawczego przy tych konkretnych uszkodzeniach.

Mając na uwadze powyższe Sąd Rejonowy, cytując treść art. 822 § 1 kc oraz 361 § 2 kc, uznał za niezasadny zarzut pozwanego dot. braku czynnej legitymacji procesowej powoda, skoro okazało się, że osoba podpisująca umowę w imieniu powoda działała na podstawie skutecznego pełnomocnictwa (k. 310).

Następnie Sąd Rejonowy przyjął w sumie za uzasadniony okres 24 dni najmu, jako pozostający w adekwatnym, a częściowo również i uznanym przez samego pozwanego, związku przyczynowym z najmem pojazdu zastępczego i kosztami tego najmu rozumianymi wyłącznie w kategoriach szkody, obciążył pozwanego. Powód w tym procesie nie wskazał i nie udowodnił żadnych szczególnych, usprawiedliwiających go okoliczności uzasadniających w tej konkretnej sprawie potrzebę pozostawienia pojazdu uszkodzonego w serwisie na okres przekraczający w sumie 24 dni. Powód nie obalił zarzutu pozwanego i tezy biegłego, iż okres oczekiwania na części zamienne był okresem zasadnie wydłużonym, spowodowanym okolicznościami niezależnymi od serwisu.

Ostatecznie Sąd Rejonowy uwzględnił stawkę powoda, jako nie wykraczającą rażąco ponad inne stosowane na rynku lokalnym przyjmując, że automatyczne „obcinanie” stawki do poziomu średniej rynkowej nie czyni zadość pełnej rekompensacie szkody, a poszkodowany nie ma obowiązku poszukiwania najtańszych ofert wynajmu pojazdów zastępczych.

Mając na uwadze powyższe Sąd Rejonowy uwzględnił powództwo w części - za okres 24 dni, po stawce 150 zł netto i zasądził pozostałą kwotę 1.730 zł (3.600 zł – 1.870 zł daje kwotę 1.730 zł). Ponad tę kwotę powództwo oddalono wobec braku wykazania przez powoda adekwatnego związku przyczynowego, kierując się stanowiskiem Sądu Najwyższego zawartym w wyroku z dnia 5.11.2004r. sygn. akt II CK 494/03.

Powód w apelacji zaskarżył powyższy wyrok w pkt II zarzucając:

- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wydanego wyroku, a mający wpływ na jego treść poprzez uznanie, że długość wynajmu auta zastępczego przez okres 36 dni, tj. od 9.10.2012r. do 14.11.2012r. jest nieadekwatny do okoliczności, pomimo że wynajem pojazdu zastępczego przez czas rzeczywistego, a nie tylko teoretycznego czasu naprawy pojazdu pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym z zaistniałym zdarzeniem i powinno podlegać wynagrodzeniu,

- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wydanego wyroku, a mający wpływ na jego treść poprzez uznanie, że przedłużenie najmu pojazdu zastępczego i powiększenie szkodnie nie mogą obciążać strony pozwanej, podczas gdy powód oraz poszkodowana wykonali obowiązek wymieniony w art. 16 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. nr 124 poz. 1152 z późn. zm.), tj. w miarę możliwości dążyli do zapobieżenia powiększeniu szkody.

Na tej podstawie powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku

i uwzględnienie powództwa w całości ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz orzeczenie o kosztach postępowania, w tym kosztach zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Pozwany w odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego podkreślając, że odszkodowanie z tytułu najmu pojazdu zastępczego obejmuje wyłącznie koszty celowe, ekonomicznie uzasadnione i rzeczywiście poniesione. W sprawie w istocie sporny był okres oczekiwania na części zamienne, który zasadnie Sąd Rejonowy uznał za nieudowodniony.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Sąd Okręgowy rozpoznając apelację powoda i dokonując analizy zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego uznał, że apelacja jest nieuzasadniona, a ustalenia faktyczne Sądu I instancji oraz stanowisko prawne, jako prawidłowe przyjmuje za własne.

W przedmiotowej sprawie nie była sporna kwestia, że powodowi (poszkodowanemu) przysługuje odszkodowanie od ubezpieczyciela OC sprawcy szkody w zakresie refundacji kosztów najmu pojazdu zastępczego i na etapie postępowania apelacyjnego sporny pozostał już tylko uzasadniony okolicznościami okres najmu, za który można przypisać odpowiedzialność pozwanemu i który pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym z kolizją. Powód domagał się refundacji kosztów najmu za okres 36 dni pozostawiania uszkodzonego pojazdu w serwisie naprawczym, pozwany w postępowaniu likwidacyjnym uwzględnił i zrefundował jedynie okres 17 dni, a Sąd Rejonowy uznał za uzasadniony okolicznościami okres naprawy w ilości 24 dni. Sąd nie uwzględnił pełnego okresu oczekiwania przez serwis na części od 17.10.2012r. do 5.11.2012r., tj. przez 19 dni, jako nieudowodniony przez powoda i przyjął jedynie 2 dni, jako okres standardowy. W ocenie Sądu Okręgowego powyższe ustalenie jest w pełni usprawiedliwione zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym i podyktowane treścią opinii biegłego, gdzie biegły wprawdzie przyjmuje okres oczekiwania na części ujęty w arkuszu naprawy, czyli 19 dni, ale zastrzega pisząc na 2 stronie opinii: „Biegły nie jest w stanie ustalić czy sposób zamawiania części przez serwis był prawidłowy, gdyż takiej informacji nie ma w aktach sprawy. Biegły nie może uzyskać informacji u dostawcy części, dlatego był tak długi okres oczekiwania na części zamienne. Przedstawiony przypadek może być wyjaśniony wyłącznie przez M. (...) na wyraźne zapytanie sądu.” (k. 333). Dowód z opinii biegłego podlega ocenie

w ramach zasad wyznaczonych treścią art. 233 § 1 kpc, czyli wg własnego przekonania sądu i na podstawie wszechstronnego rozważenia całokształtu zebranego w sprawie materiału. Sąd Rejonowy w sposób logiczny uzasadnił dlaczego arkusz naprawy nie jest miarodajnym dokumentem dla wykazania okresu potrzebnego dla oczekiwania na części zamienne i zasadnie uznał, że biegły, w braku innego materiału dowodowego, nie mógł dokonać weryfikacji tego okresu. W tych okolicznościach Sąd Rejonowy prawidłowo przyjął, że to na powodzie spoczywał obowiązek wykazania poniesienia celowych

i uzasadnionych kosztów związanych z naprawą pojazdu, skoro pozwany skutecznie zaofiarowanym materiałem dowodowym zakwestionował roszczenie. Twierdzenie apelacji, że po stronie serwisu naprawczego nie doszło do opieszałości w naprawie pojazdu jest gołosłowne. Nie można zgodzić się

z powodem, że ubezpieczyciel OC sprawcy szkody każdorazowo odpowiada za rzeczywisty czas naprawy, nawet wówczas jeżeli, jak w tym przypadku, jest etap naprawy znacznie odbiegający od czasu standardowego, w żaden sposób nie uzasadniony i wykazany. Sąd Okręgowy stoi na stanowisku, że ubezpieczyciel nie odpowiada bezwzględnie za każdy rzeczywisty czas naprawy, nawet taki, który wynika z nieuzasadnionej opieszałości serwisu. Powyższe stanowisko znajduje odzwierciedlenie w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 2011 r. III CZP 05/11, który z kolei wskazał, iż okres najmu będący konsekwencją biernego zachowania się poszkodowanego w rozpoczęciu naprawy uszkodzonego pojazdu lub zwłoka zakładu naprawczego w remoncie samochodu nie może obciążać ubezpieczyciela. W zależności od okoliczności sprawy oraz stanowisk stron, należy w każdej sprawie indywidualnie badać celowy i uzasadniony okolicznościami czas naprawy. Obowiązują bowiem tutaj ogólne zasady odszkodowania w myśl których, zobowiązany do zapłaty odszkodowania (w tym przypadku ubezpieczyciel) opowiada za normalne następstwa działania lub zaniechania z którego szkoda wynikła. Natomiast samo naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany

poniósł oraz korzyści które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono (art. 361 § 1 i 2 k.c.). W myśl w/w przepisu szkoda ma pozostawać w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem ją wywołującym.

Niezasadny jest także kolejny zarzut apelacji powoda dotyczący uznania przez Sąd Rejonowy, iż przedłużenie najmu pojazdu zastępczego i powiększenie szkody nie mogą obciążać strony pozwanej, podczas gdy powód oraz poszkodowany wykonali obowiązek wymieniony w art. 16 ustawy z dnia

22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, tj. w miarę możliwości dążyli do zapobieżenia szkody.

Art. 16 ust 3 w/w ustawy, określa obowiązki osób objętych ubezpieczeniem obowiązkowym, uczestniczących w zdarzeniu. Zgodnie

z treścią ustępu 3 art. 16 w/w ustawy, osoba, której odpowiedzialność jest objęta ubezpieczeniem obowiązkowym, a także osoba występująca z roszczeniem, powinny przedstawić zakładowi ubezpieczeń, Ubezpieczeniowemu Funduszowi Gwarancyjnemu lub Polskiemu Biuru Ubezpieczycieli Komunikacyjnych posiadane dowody dotyczące zdarzenia i szkody oraz ułatwić im ustalenie okoliczności zdarzenia i rozmiaru szkód, jak również udzielić pomocy w dochodzeniu przez zakład ubezpieczeń, Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny lub Polskie Biuro Ubezpieczycieli Komunikacyjnych roszczeń przeciwko sprawcy szkody.

Obowiązki te związane są bezpośrednio z postępowaniem likwidacyjnym

i odnoszą się do współdziałania przy likwidacji szkody. Na każdej ze stron procesu likwidacji szkody ciąży obowiązek bezzwłocznego wykonywania swych powinności albowiem jak prawidłowo wskazał Sąd Rejonowy, przyjęcie jednolitego obowiązku po każdej ze stron pozwala na takie ukształtowanie odpowiedzialności, gdzie ubezpieczyciel sprawy szkody ponosi odpowiedzialność za normalne następstwa szkody. Odstępstwo od powinności profesjonalnego zachowania może wynikać tylko z wyjątkowych, obiektywnie niemożliwych do przewidzenia i udowodnionych przez stronę okoliczności. Sąd Okręgowy podziela stanowisko Sądu I instancji, w zakresie w jakim Sąd Rejonowy uznał, iż powód nie udowodnił w niniejszym postępowaniu jakoby uzasadniony i celowy czas naprawy wynosił 36 dni kalendarzowych, bo 19 dniowy czas oczekiwania na części nie został potwierdzony zaistnieniem nadzwyczajnych okoliczności, za zaistnienie których powinien odpowiadać ubezpieczyciel w ramach adekwatnego związku przyczynowego. Przyjęcie powyższego nie wynikało z postawienia powodowi i poszkodowanemu zarzutu niewypełnienia obowiązków objętych art. 16 w/w ustawy, lecz jest wynikiem obowiązujących w tej sprawie ogólnych zasad rozkładu ciężaru dowodu. Dochodząc odszkodowania na powodzie spoczywał obowiązek udowodnienia faktów z których wywodzi skutki prawne. Przyjęty przez Sąd Rejonowy rozkład ciężaru dowodu był prawidłowy i w konsekwencji wykazania przez pozwanego zarzutu nieuzasadnionego najmu pojazdu przez pełny okres oczekiwania na części powód nie zaoferował dalszego i koniecznego materiału dowodowego dla wykazania powyższego.

Mając na uwadze powyższe apelację powoda oddalono jako bezzasadną na mocy art. 385 kpc, o czym orzeczono w pkt I wyroku.

W przedmiocie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym Sąd orzekł jak w pkt II wyroku - na podstawie art. 108 k.p.c.

w zw. z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. i oraz § 12 ust. 1 pkt. 1 w zw. z § 6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2002 r., nr 163, poz. 1349, z późn. zm.), stosownie do wyniku postępowania apelacyjnego.